

Accountantsverslag 2014, Bouwstenen voor verdere professionalisering

***reactie van het college aan de
raad van de gemeente Haarlem***

1. INLEIDING

In het kader van de opdracht die aan de accountant, PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (PwC) is verstrekt, heeft PwC het accountantsverslag 2014 “Bouwstenen voor verdere professionalisering” uitgebracht. In hoofdstuk 1 “Onze Kernboodschappen”, zijn de bevindingen vanuit de jaarrekeningcontrole en de controle op uitgevoerde verbijzonderde interne controle door de accountant samengevat. Onder paragraaf 3 van de reactie geven we per kernboodschap onze reactie en beoogde opvolging in 2015.

2. SAMENVATTENDE CONCLUSIE

Het college stelt vast dat het jaarrekeningtraject goed is doorlopen. Het zelfcontroleerend en corrigerend vermogen is verder toegenomen. De accountant onderstreept dit door in haar aanbiedingsbrief aan te geven dat er verder is gegaan met de professionalisering van de organisatie. De dossiers waren van voldoende kwaliteit en zijn tot stand gekomen met eigen mensen en met slechts beperkte inzet van externen. Ook dit jaar heeft de accountant geen constatering gedaan die niet ook uit de controle door de eigen organisatie is gebleken.

Bij de controle bevindingen constateert de accountant een fout voor wat betreft de getrouwheid inzake de omvang van de voorziening voor de wethouderspensionen. De voorziening zou als gevolg van een, door Proambt gehanteerd, onjuist rentepercentage € 959.000 te laag te zijn gewaardeerd. Het college is verbaasd over zowel de uitkomst als het proces. De gemeente maakt gebruik van een pensioenadviesbureau gespecialiseerd in de publieke sector. Deze organisatie geeft aan dat zij de gehanteerde grondslagen en rekenrente hanteert die tot stand zijn gekomen in overleg met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Voor wat betreft het proces heeft PwC pas op het eind van de controle deze post gesignaleerd op basis ingeroepen hulp van deskundigen. De uitkomst hiervan werkte door naar getrouwheid van de jaarrekening. Het college betreurt de gang van zaken en dringt aan op een eerdere toets van PwC zodat de uitkomst van de toets bij het samenstellen van de jaarrekening betrokken kan worden.

3. KERNBODSCHAP BIJ DE JAARREKENINGCONTROLE

1. ***“Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt op de aspecten rechtmatigheid en getrouwheid en wij hebben geen bevindingen ten aanzien van uw SiSa-bijlage..”***

Het college heeft met instemming kennis genomen van de goedkeurende verklaring die de accountant heeft afgegeven voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid van de jaarrekening en bijbehorende SiSa bijlage onder voorbehoud van ongewijzigde vaststelling door de raad.

Het te nemen besluit inzake de vaststelling van de jaarrekening 2014 is opgenomen in 5.1 van Jaarverslag en Jaarrekening 2014.

2. ***“De schuldpositie is enigszins verbeterd in 2014. Na een aantal jaren waarin de vaste schuld is gestegen neemt deze in 2014 iets af. Dit is vooral veroorzaakt door het achterblijven van investering en onttrekking aan reserves in 2014. Hierdoor kunnen nog geen conclusie worden getrokken voor de stabilisatie van de schuldpositie op lange termijn. Mogelijk schuiven investeringen door naar latere jaren en wordt dan alsnog een beroep gedaan op financiering. De verdere ontwikkeling van de schuldenlast is mede afhankelijk van politieke keuzes omtrent investeringen onttrekking aan reserves.”***

Het college is zich bewust van de uitdagingen voor de stabilisatie van de schuldpositie van de gemeente. Mede daarom is in het coalitieprogramma ‘Samen Doen’ een kasstroomplafond investeringen en een budget voor schuldreductie afgesproken. In 2015 geeft het college vorm aan deze afspraken om daarmee ook op de lange termijn te werken aan een stabiele financiële positie. Het college erkent dat de ontwikkeling hierin mede het gevolg is van keuzes omtrent investeringen en reserves.

3. ***“Het programma Haarlem Presteert Beter is afgerond. Projecten die nog niet zijn opgepakt of voltooid zijn overgedragen aan de lijnorganisatie. In 2014 is in het kader van opleiding ook aandacht besteed aan de ‘zachte kant’ van de veranderingen. De afgelopen drie jaar zijn belangrijke stappen gezet in de interne beheersing. Met minder externen wordt nu meer bereikt op een effectievere manier. Dit is een belangrijke stap vooruit.”***

Ook het college ziet dit als een belangrijke stap voorwaarts en is blij met het zichtbare resultaat van het programma HPB. De nog onvoltooide projecten staan nu rechtstreeks onder aansturing van de directie of de lijnorganisatie en het college zal meegenomen worden in de voortgang. Het college realiseert zich dat verbetering geen eenmalige zaak is en zal toezien dat dit ook geborgd blijft in de organisatie.

4. ***“Ten aanzien van de grondexploitaties zijn diverse herijkingen verwerkt in het mpg (meerjarenprognose grondexploitaties). Deze herijkingen zijn in de jaarrekening 2014 verwerkt. De belangrijkste uitkomsten zijn:***
- ***De grondexploitaties Waarderpolder zijn geactualiseerd. De opbrengstverwachting in de Waarderpolder en ook in Schalkwijk zijn bijgesteld. Doordat de grond locatie Spaarnelanden eruit is gehaald konden ook veel kosten (zoals sanering) weggestreept worden. De kostenramingen zijn tevens geactualiseerd.***
  - ***De voorziening toekomstige verliezen is als gevolg van de actualisaties verhoogd met 3 miljoen naar 24,2 miljoen. De totale winstverwachting is vanwege de actualisatie teruggelopen van € 11 miljoen naar € 2,8 miljoen.***
  - ***De grondverkoop Aziëweg is gedeeltelijk afgewaardeerd naar grondprijzen voor sociale woningbouw in plaats van vrije sector. De opbrengst Aziëweg zijn opgeschoven van boekjaar 2015 naar boekjaar 2021 (effect 1,5 miljoen. Daarnaast is een eigen bijdrage uit de reserve ISV woning ad 1,1 miljoen niet meer opgenomen in deze grondexploitatie“***

Het college kan zich vinden in de herijking die heeft plaatsgevonden voor de grondexploitaties en geeft hiermee een realistisch beeld van de verwachte opbrengsten en kosten weer, gebaseerd op een actualisatie van de onderliggende programma's. Gezien de omvangrijkheid van de opgave moeten enkele grondexploitaties nog nader beschouwd worden in 2015 zoals aangekondigd in het MPG.

5. ***“In onze controle steunen wij in belangrijke mate op het uitvoeren van verbijzonderde interne controles. Dit in lijn met de ambitie van Haarlem hierin. De aangescherpte richtlijnen ten aanzien van het steunen op de interne controles vragen nog steeds de aandacht voor de positionering van Kwaliteit & Controle binnen Middelen & Service (M&S). De directie heeft besloten dat de positie in 2015 onafhankelijker wordt ingericht.”***

Eind 2014 is besloten dat de financial audit taak van M&S overgaat naar de Concernstaf, met ingang van 1 juni 2015 moet dit gerealiseerd zijn.

6. ***“In 2013 is op basis van een uitgebreid eigen onderzoek een voorziening van € 3,3 miljoen gevormd voor BTW risico's en € 2 miljoen ten laste van de grondexploitaties. Dit vooruitlopend op een boekenonderzoek van de belastingdienst naar het BTW-compensatiefonds. Dit heeft in 2014 geleid tot een vrijval van ruim € 2,4 miljoen. De vrijval komt met name doordat op basis van voorzichtigheid geen rekening was gehouden met kansen .”***

De afwikkeling met de Belastingdienst maakt onderdeel uit van het project 'verbetering fiscale beheersing' als onderdeel van Haarlem Presteert Beter. Doelstelling van het project waren:

1. Zichtbaar voldoen aan bestaande fiscale wet- en regelgeving.
2. Vergroten van het fiscaal bewustzijn
3. Inzicht in de fiscale risico's
4. Beheersen van de fiscale risico's

Het project is inmiddels afgerond en met de Belastingdienst is overeenstemming over de afronding van het boekenonderzoek. De correcties inzake de BTW en de BTW compensatie over 2009-2013 zijn verwerkt in de jaarrekening.

7. ***“De afgelopen jaren kon de volledigheid van de verhuuropbrengsten niet worden gegarandeerd. De gemeente heeft in 2014 uitgebreid onderzoek gedaan en de aansluiting gemaakt tussen de verhuuradministratie en de vastgoedportefeuille. Wij hebben de uitkomsten in de bijlage van onze managementletter gerapporteerd. De bevindingen zijn inmiddels op gevolgd. Voor de jaarrekening 2014 hebben wij hier geen te rapporteren fouten of onzekerheden geconstateerd.”***

Het college heeft aan de hand van diverse werkzaamheden door de afdeling Vastgoed en de afdeling Kwaliteit en Controle aangetoond dat het bezit aan panden volledig in beeld is en er geen onzekerheid meer bestaat over de volledigheid van de huuropbrengsten, behoudens een aantal observaties. De accountant heeft tijdens de interimcontrole 2014 aangegeven dat indien de observaties adequaat worden opgevolgd er geen onzekerheid meer is over de volledigheid van de huuropbrengsten bij de controle van de jaarrekening 2014. Het college heeft de observaties (opstellen ontbrekende huurcontracten, factureren huurtermijnen, in proces borgen van volledigheid) opgevolgd.

- 8. “In de zomer van 2014 hebben de colleges van Zandvoort en Haarlem het besluit genomen om ambtelijk samen te werken bij taken op het terrein van sociale zaken, maatschappelijke ondersteuning en jeugd. In 2014 heeft de organisatie zich ingezet om de nieuwe taken vanuit het sociaal domein in te richten en zorg te dragen voor een overgang van werknemers van de gemeente Zandvoort naar de gemeente Haarlem. Het sociaal domein voor zowel Haarlem als Zandvoort is inmiddels ingericht. In 2015 zullen wij in de controle nader aandacht besteden hieraan.”**

Het college neemt de mededeling van de accountant voor kennisgeving aan en ziet de controle met vertrouwen tegemoet.